

ИГРИ ЗАД РЕШЕТКИ ПО НАЦИОНАЛЕН КЛУЧ

Денес работите се поинакви. Власта е во една чувствителна и по малку непријатна ситуација за неа. Обвинета е за соучесништво во реализирањето на проектот за заминување во Хаг само на Македонци. Хаг досега не водеше и веројатно нема ниту да води случаи против паравоените престапници, со образложение дека тие се во надлежност на националните судски законодавства.

Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

Македонија е на тапет на Хаг", рече премиерот Бучковски откако Трибуналот соопшти дека покренал обвинение против ексминистерот Љубе Бошкоски. Македонија живее уште една лоша и понизна епизода од своето политичко живеење. Нема да биде ништо ново ако повторно кажеме и преповториме по кој знае кој пат дека ова е неправда, дека многу други луѓе кои ја почнаа војната во земјава треба да заминат во Шевенинген, а оние кои ја бранеле државата да добијат посебно место во историјата. Тоа е она што од 2001 година наваму постојано го кажуваат незадоволните од ваквиот развој на работите. Белградскиот адвокат Тома Фила уште пред извршувањето на воените злосторства во Македонија рече: "Попрво Македонец ќе повикаат за во Хаг колку Албанец". И бидна. Како кажано, така сторено. Не дека човекот е видовит, па предвиде нешто, туку познавајќи ги одблизу луѓето и нештата вклучени во тие процеси, го знаеше исходот. Љубе Бошкоски е првата црна по-

литичка фигура од Македонија последниве години. Мислејќи дека ги брани и ги штити интересите на Република Македонија влезе во една ситуација од која тешко се излегува.

Има многу вистини. Која е само вистинската? Вистината на Љубе, вистината на Ахмети, вистината на Хаг или партиската и политичката потреба за дневна "вистина"? Во Македонија секој на различен начин го доживува Хаг од аспект на неговата пристрасност или објективност. За едни, тој е мерило за правдата, за други, тој е средство за чистење на валканите работи на сојузниците од минатата деценија. За поголем е бројот на луѓето кои ја држат тезата дека во Хаг се наоѓаат лицата кои му противречеле на Западот во одреден период со одредени исклучоци (а има само еден исклучок - Рамуш Харадинај, сè другото е антизападен елемент). Значи, по некоја логика таму мораше да се најде и Љубе. Не затоа што можеби сторил злосторство, туку затоа што не беше омилен во западните очи. Па, погледнете кој денес е во Хаг - Слободан Милошевиќ, Воислав Шешељ, Момчило Краишник, Милан Милутиновиќ... Луѓе кои го обвинуваа и војуваа со Западот. Сега истиот тој Запад им се реваншира.

СУДСКИ ПРОЦЕСИ

Повеќе од две години Трибуналот не го почнува судскиот процес против Шешељ, кој е обвинет за поттикнување и ширење говорна омраза. Во која демократска држава две години човек се држи зад решетки без да се почне судски процес. Пред извесно време американскиот Стејт департамент објави т.н. црна листа за македонски судии, кои премногу инертно и бавно ги решавале судските процеси против Никола Тасев, Љупчо Поповски, Амди Бајрам и сл. Било недозволиво по година ипол или две да се влече судска разврска. Зошто сега Вашингтон не реагира во Трибуналот во Хаг да го забрза процесот против Шешељ, кој сè уште е на нула (практично не е ниту покренат)? Зошто Карла не се најде на т.н. црна листа за инертност? Тука лежи зајакот. Милошевиќ и Шешељ не треба ниту, пак, смеат некогаш да излезат од Шевенинген. Тие веќе се во историјата. Знае Западот дека евентуалното ослободување на двајцата и нивно враќање во Белград ќе значи повторно востолучување на тронот. Вака, по добро е тие да се задржат во затворот за да не можат да влијаат на политичките процеси во Србија што, пак, би ги изменило геостратешките визии на големите сили за Балканот. Не е важно тоа што обвинителите и судиите немаат аргументи и имаат само слаби докази за нивно евентуално осудување. Сè поголем е бројот на аналитичарите кои тврдат дека повеќето од хашките затвореници се политички жртви на западната хемисфера. Дали Бошкоски се вклопува во таа шема? Па, веројатно. Можеби целосно не, но делумно има елементи за тоа. Да се потсетиме. Случајот "Раштански лозја" и приведувањето на Љубе се случи во период на кампања за претседателските избори, во која беше вклучен и поранешниот министер за внатрешни работи. Колку и да сакаме да речеме дека сè е случајно, сепак никој не нè разубедил во мислењата дека Бошкоски требаше да биде отстранет од изборната трка, а како ако не со апсепне и одземање на пратеничкиот имунитет. Образложенијата од страна на дел од владејачките контури дека тоа нема врска, останаа непоткрепени. Јавноста чувствува дека тоа сепак е така. Втора работа е тоа што подолго време Бошкоски имаше несогласувања со некои претставници на меѓународната заедница во Република Македонија. Тој тврдоглаво и цврсто стоеше на ставот дека Западот сака по секоја цена да го елиминира од политичката сцена преку, како што велеше, марионетските фигури на власта. Во слична ситуација се наоѓаше и поранешниот премиер Георгиевски, но неговата политичка

умешност и дипломатска вештина на превртливост го извлече од хаосот кој му се надвисна. Знаеше навреме да ги прочита пораките од дипломатите, да ги дешифрира и да ги прилагоди по онаа народната "пушти ги нозете до каде што ти е чергата". Георгиевски преживеа. Се врати на политичката сцена иако од поранешниот шеф на полицијата, а подоцна и премиер, Хари Костов, беше обвинет за т.н. командна одговорност во случајот "Раштански лозја". Веројатно ќе беше премногу доколку сценариото на Љубе го играше и Георгиевски. Денес работите се поинакви. Власта е во една чувствителна и по малку непријатна ситуација за неа. Обвинета е за соучесништво во реализирањето на проектот за заминување во Хаг само на Македонци. Се постави прашањето - ако некој одговара за командна одговорност како највисок во хиерархијата на одлучување, тогаш што е со другата страна? Е, таму ситуацијата никој не сака да ја расчепка. Ако тоа правило се примени таму, тогаш доаѓате до главата и до мозокот на масакрите во 2001 година. Али Ахмети - не како директен виновник за убиствата и злосторствата (далеку од тоа дека тој ги наредил), но бил највисок во хиерархијата на одлучување при преземањето на воените дејства од страна на ОНА.

ВИСТИНИ ПО ПОТРЕБА

Зарем Милошевиќ во Косово наредуваше силувања и масакри? Секако не. Можеби тоа го правеле паравоените единици. Но, бил претседател на држава која војувала, бил врховен командант на вооружените југословенски сили. Сè е јасно. Недостасува волја за доследно спроведување на процесите за откривање на вистината. Оттука, не е за изненадување иритацијата и фрустрираноста кај дел од балканските народи. Не ме чуди гневот на Македонците, не ме чуди гневот на Србите. Тие се разочарани од едностраните одлуки наметнати од големите сили. Во една прилика покојниот босански претседател, Алија Изетбеговиќ, рече: "За војна се потребни двајца, за злосторства се потребни двајца". Точно. Тоа значи дека има и двајца виновници од двете страни кои војувале. Иритирачки беа одлуките на Карла дел Понте да покрене обвиненија против Туѓман и Изетбеговиќ непосредно по нивната смрт. Има ли тука објективност? ЦИА имаше несоборливи докази за учество на Муџахедини во војната во Босна под покровителство на Изетбеговиќ и никому ништо. Не помагаше ниту фактот што

босанскиот претседател му издаде босанско државјанство на терористот број еден во светот, Осам бин Ладен. Секогаш вината се бараше во спротивната страна. Во нашиот случај Бошкоски и Тарчуловски треба да ја искриват сликата од 2001 година. Дури беше речено дека тие се последните два случаја против кои Хаг покренува обвинение на проторите на поранешна Југославија. Интересно. Никој не сака да ги спомне Вејце, Карпалак, Љуботен, градежните работници на "Маврово", дванаесетмината киднапирани и убиени Македонци, случајот "Бриони"... Зарем тука нема ниту еден елемент на злосторство? Зарем државата Република Македонија нема ниту едно име осомничено за овие злосторства? Веројатно се плаши да открие кои се налогодавците затоа што коалицијата може да се распадне како кула од карти. Но, кога би го вратиле филмот наназад сите овие години ќе забележиме дека Трибуналот покренуваше обвиненија само против поранешни или актуелни државни функционери, почнувајќи од Хрватска, преку Босна, Србија и еве сега таквата практика стигна и до Косово и до Македонија. Против Харадинај не се покрена обвинение додека беше никој и ништо на политичката сцена на Косово. Веднаш по стапувањето на должноста премиер почнаа да се шират информациите дека Карла се решила да го повика

БАЛКАНОТ СЕКОГАШ ИМАШЕ И МАЈКА И МАЌЕА

НИКОЈ НЕ САКА ДА ГИ СПОМНЕ ВЕЈЦЕ, КАРПАЛАК, ЉУБОТЕН, ГРАДЕЖНИТЕ РАБОТНИЦИ НА "МАВРОВО", ДВАНАЕСЕТМИНАТА КИДНАПИРАНИ И УБИЕНИ МАКЕДОНЦИ, СЛУЧАЈОТ "БРИОНИ"... ЗАРЕМ ТУКА НЕМА НИТУ ЕДЕН ЕЛЕМЕНТ НА ЗЛОСТОРСТВО? ЗАРЕМ ДРЖАВАТА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА НЕМА НИТУ ЕДНО ИМЕ ОСОМНИЧЕНО ЗА ОВИЕ ЗЛОСТОРСТВА? ВЕРОЈАТНО СЕ ПЛАШИ ДА ГИ ОТКРИЕ ИМИЊАТА НА НАЛОГОДАВЦИТЕ ЗАТОА ШТО СЕГА НИВНАТА КУЛА ОД КАРТИ Е ИСКРИВЕНА КАКО ОНАА ВО ПИЗА.

во политичкиот "Холивуд". Хаг досега не водеше и веројатно нема ниту да води случаи против паравоените престапници, со образложение дека тие се во надлежност на националните судски законодавства. Токму и затоа ќе бидат вратени во Македонија останатите случаи на сторени злосторства. Оттука, се добива реален впечаток дека Хашкиот трибунал е суд кој им суди на државите и на нивните претставници а не на вистинските сторители на воени злосторства. Ваквото разграничување и половично истерување на правдата е најлошото решение кое произлегува од работата на меѓународниот суд. Откривањето на злосторствата на ОНА преку македонското судство внесува нов ризик од иритација на засегнатата страна, етикети за наводна етничка пристрасност по евентуалните пресуди и сл. Затоа Хаг не смееше да дозволи да ѝ суди на Македонија, а да не ѝ суди на ОНА. Тоа е искривоколкување на вистинската слика од конфликтот во 2001 година. Дали меѓународната заедница ќе ја поправи грешката? Па, веројатно како и секогаш, со некое инстантно решение. Игрите ќе продолжат, но зад решетките во Хаг.